

gat-európai gazdasági közösségbe. Ezenkívül érdekes információkat kaptam arról, hogy Angliának lassanként nem marad politikai pozíciója Franciaországban. Hosszú ideig úgy volt, hogy legalább a szociáldemokraták alkalmazkodnak az angol politikához. Az utóbbi időben a Szocinformon belül az SFIO és a Labour Party között súlyos ellentétek merültek fel. A SFIO ugyanis a Kelet-Európából Nyugatra menekült disszidens szociáldemokraták közül azokat támogatja, akik elsősorban az amerikai politikát szorgalmazzák. Ennek oka részben a francia belpolitikában keresendő, mert Blumék a francia munkásság radikalizmusa miatt egyre inkább kénytelenek a demagóg trockista elemeket, a Marcel Piverteket felhasználni, akiktől pedig az angol Munkáspárt nagy része, elsősorban a kormány emberei idegenkednek. Pl. lengyel vonatkozásban az angolok a Londonban élő Ciolkoszt támogatják, míg a franciák és az amerikaiak az ultrabaloldali beállítottságú Zarembát. Érdekes, hogy a vaskalapos szakszervezeti múlttal rendelkező Peyer is inkább az amerikai-francia vonalhoz igazodik, és az angolok szívesebben látják Bánt. Ugyanez az eset a csehszlovákoknál Vilímmel kapcsolatban,³ aki szintén trockista beállítottságú. Ezt az információt egyébként Erős János követségi tanácsos Londonból megerősítette.

Ezzel nagy vonalakban ismertettem a nyugati blokk helyzetét, annak minden kihatásában. Nem kívánok ezzel kapcsolatban értéktéletet mondani, mert ebből sokféle következtetést lehetne levonni.⁴

Mindent egybevetve kétségtelen, hogy sem a nyugati blokk maga, sem ennek a nyugati blokknak az Egyesült Államokkal való kapcsolata még nem kristályosodott ki. Az olasz választások mindenestre bizonyos fokig tisztázni fogják a hadállásokat, és különböző tényezők nyilván annak kimenetelétől teszik függővé, hogy az elkövetkező hónapokban milyen taktikát fognak követni. Mint legutóbbi jelentésemben már kifejtettem, döntő befolyással bír az események alakulására az is, hogy miként alakul a Egyesült Államokban az elnökválasztási harc. Stassen legutolsó győzelmei az előzetes wisconsini és nebraskai választáson arra enged[nek] következtetni, hogy MacArthur⁵ esélyei teljesen kilátástalanok és Dewey is háttérbe szorult. Ezzel szemben éppen az ellentétek összeegyeztetése miatt legtöbbször valószínűnek tartják, hogy az outsider Vandenberg fog előtérbe kerülni, ami annyit jelentene, hogy az amerikai külpolitikában lényeges változás az elnökválasztás után sem várható.

PIL 283. f. 12/109. ó. e. (egykorú másolat)

¹ AFP - Francia Hírügynökség.

² Spanyolországot csak 1955-ben vették fel az ENSZ tagjai közé. Gazdasági segílyt főleg az USA-val kötött 1953. évi szerződés alapján kapott.

³ Ezek a jellemzések vitathatók, főleg ami a trockista minősítéseket illeti. Blažej Vilim inkább a csehszlovák SZDP centrumához tartozott. Miután kiszabadult a náci koncentrációs táborból, 1945-48 között a párt főtitkára volt, 1948-tól Angliában élt.

⁴ Talányos mondat, miután ez a jelentés bővelkedik olyan végletes és a szociáldemokratákat illetően megalapozatlan értékelésekben is, ami Károlyi jelentéseire általában nem jellemző.

⁵ Az 1948-as elnökválasztás előtt az USA Republikánus Pártjában heves küzdelem folyt az elnökjelöltségért, amelyben részt vett MacArthur tábornok és H. E. Stassen is. A párt elnökjelöltje végül T. E. Dewey lett, de alulmaradt a demokrata Trumannal szemben.

455. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1948. április 15.)

Pierre Hervé, az Action¹ főszerkesztője a Les Amis de l'Action-körben² számos hallgatóság előtt számolt be budapesti, illetve magyarországi útjáról. Pierre Hervé a hivata-

los konferenciáktól eltérően nem egy organikus felépített előadást tartott, hanem egy kitűnő riporter élénk, de mindvégig szociális szellemtől vezetett figyelő szemével látta meg az új Magyarországot, és a látottak alapján egy kedves, meleg, színes hangú beszámolót adott. Ez a széles keretű beszámoló, amelynek domináló elemei még így is közről mutatták be úgy a magyar munkásosztály, mint a parasztság óriási erőfeszítéseit, nagy tetszésre talált a hallgatóság körében. Pierre Hervé, amint mondta, kommunista hitében megerősödött tér vissza Magyarországról. Ugyanis közvetlenül látta, hogy amíg Nyugaton az atmoszféra feszültsége, a háborús hírverés, a kis dolgokért való mindennapi harc néha még a legmeggyőződésebb harcost is kifárasztja és így néha egy-egy pillanatra kétkedővé teszi, amit Magyarországon látott, az megnyugtatólag és megerősítőleg hat a Nyugatról jövőre.

Előadása során kétséget kizáróan szögezte le, hogy Magyarországon hatalmas lendületű építőmunka folyik, amelynek eredménye egyaránt írható a kommunista párt nagyszerű vezetőinek, valamint a munkásosztály és az új módon látó parasztság javára. Három esztendő leforgása alatt Magyarországon óriási nevelő- és építőmunkát végeztek. Az új régime, amely kitérések és megállások nélkül vezeti az országot a népi demokrácia megvalósítása felé, meglepően nyugodt atmoszférában megy előre. Mi sem természetesebb – mondotta Pierre Hervé –, hogy a régimnek vannak ellenségei. Túlzás lenne azt mondani, hogy mindenki teljes egészében megértette volna az idők szellemét és felsorakozott volna az új régime mögé. A régi rendszer nagyon mélyen eresztette le gyökereit, amelyeknek kiirtása időt és munkát követel.

Hervé előadását, amelyet mindvégig feszült figyelemmel kísért a hallgatóság, az ugyancsak Budapesten járt Roger Vaillant író és újságíró hasonló szellemben érdekesen kommentálta.

MOL XIX-J-1-k 5. doboz 4/i (eredeti)

¹ Az *Action* kommunista értelmiségi lap némi liberális színezettel. Hervé kommunista képviselő volt 1944 után, de 1956-ban kizárták a pártból.

² Action Baráti Köre (francia).

456. KÁROLYI MIHÁLY TÁVIRATA A MAGYAR KÜLÜGYMINISZTERIUMHOZ

(Párizs, 1948. április 19.)

Bizalmas értesülesem szerint Egyesült Államokból Magyarországra utazó, előreláthatólag szerdán magyar–csehszlovák határra érkező Prokop, Fodor, Világi és Hochold amerikai állampolgárok politikailag nem lennének megbízhatók. Bár információt adó személyét közelebről nem ismerem, mégis ajánlatos lenne őket határon átvizsgálni és ottani tartózkodás alatt figyelteni.

KÜM irattára. Párizsi táviratok (eredeti tisztázat)

457. MOLNÁR ERIK TÁVIRATA KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Budapest, 1948. április 19.)

Ma délben itteni csehszlovák követnek jegyzéket adok át, amelyben közlöm, hogy a magyar kormány csehszlovák kormányváltástól az ottani magyarság sorsának változá-